

Heerder Historische Vereniging

Beleidsplan

2010-2015

1. Inleiding beleidsplan.

1.1. Aanleiding voor het beleidsplan.

De Heerder Historische Vereniging brengt voor het eerst in haar bestaan een beleidsplan uit voor haar leden en voor haar subsidiënten.

Het plan zal ook gaan dienen voor de aanmelding voor opname in het museumregister.

Het beleidsplan geldt voor 5 jaar en wel voor de periode 2010 –2015.

“Voor het bestuur is een museum een permanente instelling ten dienste van de gemeenschap en haar ontwikkeling, toegankelijk voor het publiek, niet gericht op het maken van winst, die de materiële getuigenissen van de mens en zijn omgeving verwerft, behoudt, wetenschappelijk onderzoekt, presenteert en hierover informeert voor doeleinden van studie, educatie en genoegen”.

Hiermede zijn tevens de kerntaken van het museum vastgelegd.

1.2. Missie.

De Heerder Historische Vereniging stelt zich ten doel om een verzameling betreffende de historie van de gemeente Heerde, te registreren, te beheren, te behouden, selectief uit te breiden en voor een zo breed mogelijk publiek te ontsluiten, daarover te publiceren en deze te presenteren.

1.3. Doelstellingen.

- 1.3.1. De Heerder Historische Vereniging heeft tot doel: ” het navorsen van de geschiedenis van de tegenwoordige gemeente Heerde in de meest ruime zin des woords, alsmede de praehistorie, het inventariseren van alle gegevens op die geschiedenis betrekking hebbende, het verzamelen van geschriften en voorwerpen en het tentoonstellen van geschriften, voorwerpen, afbeeldingen en andere zaken, eveneens op die geschiedenis betrekking hebbende, alsmede het houden van voordrachten en lezingen over onderwerpen in verband staande met meergenoemde geschiedenis, zowel voor de leden van de vereniging als in het openbaar en het verlenen van medewerking aan het herdenken van gebeurtenissen en voorvallen uit de geschiedenis van Heerde en het behoud van monumenten”. (artikel 3 van de statuten, vastgesteld 25 juni 1975 en laatst herzien op 27 juni 1996).

De Heerder Historische Vereniging houdt een museum als gedefinieerd in stand dat de geschiedenis van de gemeente Heerde illustreert.

Het verzamelen van non-corporele documenten geschiedt in samenspraak en afgestemd met het Streekarchief Epe, Hattem, Heerde.

1.3.2. Strategische doelen.

- 1.3.2.1. Er worden exposities gehouden. Enige exposities zijn permanent en in de tentoonstellingsruimte wisselt een paar maal per jaar de expositie.
- 1.3.2.2. De totale collectie zal gesplitst moeten worden in een kerncollectie en in rekwisieten.
De kerncollectie is dat deel van de collectie dat gezichtsbepalend is voor het museum. De kerncollectie wordt gevormd door de deelcollecties, die onmisbaar of van groot belang zijn voor de realisering van de missie en doelstellingen en voor de positionering en profilering van het museum. De kerncollectie zal geregistreerd worden.
De rekwisieten zijn die stukken uit de collectie die van minder belang zijn en zeer benodigd zijn voor een expositie.
- 1.3.2.3. De klimaatcontrole is inmiddels uitgevoerd en dat zal moeten leiden tot klimaatbeheersing binnen de expositieruimten en het depot. Indien nodig zullen maatregelen worden getroffen ter optimalisering van de klimatologische omstandigheden.
Temperatuur en relatieve vochtigheid moeten ook daarna regelmatig worden gemeten in de genoemde ruimten.
- 1.3.2.4. Ook de lichtbeheersing zal op korte termijn geregeld moeten zijn voor de expositieruimten en het depot. De lichtwaarden U.V.(ultraviolet) en lux(lichtsterkte) zullen worden gemeten. In het depot is verduistering aangebracht.
Indien nodig moeten maatregelen getroffen worden die de lichtwaarden reduceren tot een vanuit het oogpunt van behoud van de collectie aanvaardbaar niveau.

Voor het behoud van de collectie is het belangrijk dat stof- en luchtvervuiling worden tegengegaan in de ruimten.
- 1.3.2.5. De beveiliging heeft de grootste prioriteit. De brand- en inbraakbeveiliging met doormelding naar de alarmcentrale en de brandweer zal in 2011 nog worden vernieuwd en aangepast aan de huidige norm. Ook wordt dit jaar de elektrische installatie in het gebouw vernieuwd en aangepast (2010-2011).

2. De Collectie.

Dit beleidsplan voorziet in de lacune van een collectieplan. Een collectieplan is in principe bedoeld voor de beschrijving van de roerende inventaris van het museum, voor zover die gerekend wordt tot de collectie. Een beleidsplan is niet zo geschikt voor een uitgebreide beschrijving en daarom beperken wij ons er toe alleen die informatie over de collectie op te nemen die van belang is voor het beleid van de vereniging.

Ook ons gebouw is een wezenlijk onderdeel van de collectie. In dit beleidsplan wordt daar dan ook enige aandacht aan geschonken.

In dit hoofdstuk komen verder de volgende elementen aan de orde: collectiebeschrijving, collectieregistratie, documentatie, onderzoek, behoud en beheer en collectievorming.

2.1. Algemeen.

Het verzamelgebied staat beschreven in onze doelstelling, nl. het navorsen van de historie van de gemeente Heerde. Niet alleen lokaal, maar ook regionaal is het van grote waarde dat de HHV zich inzet voor het inventariseren van alle gegevens betrekking hebbende op de Heerder geschiedenis. Er wordt veel onderzoek verricht en dat wordt vastgelegd in ons blad Heerde Historisch. Dit blad verschijnt vier maal per jaar. Daarnaast verschijnen ook diverse boekuitgaven van onderzoeken in Heerde en de regio.

De collectie speelt dan ook een grote rol in de publieksfunctie van het museum. Er zijn diverse exposities per jaar in Villa Jacoba, zowel permanent (notariskamer, beken- en sprengenkamer, archeologische collectie, streekdracht) als wisselend (in de tentoonstellingsruimte twee tot drie maal per jaar). Het museum is op gezette tijden geopend voor het publiek en de entree is gratis. Uit het gastenboek blijkt dat de exposities in een behoefte voorzien. De collectie onderscheidt zich dan ook van andere collecties op lokaal en regionaal niveau door de aanwezigheid van de grote hoeveelheid Veluwe streekdracht, schilderijen en archeologische vondsten en fossielen.

2.2. Collectiebeschrijving.

2.2.1 Indeling in deelcollecties.

De collectie van de HHV, die in het museum Villa Jacoba wordt gepresenteerd dan wel bewaard in het depot, bestaat uit de volgende deelcollecties:

- schilderijen-en tekeningencollecties van J.Kleintjes, H.Kleintjes-van Osselen, J.Langevoord en lokale kunstenaars.
- J.van Riemsdijk .Persoonlijke bezittingen en bladmuziek, manuscripten.
- stenen. Legaat van de heer Tol.
- archeologische vondsten.
- kleding, w.o. Veluwe streekdracht, hoeden, schoenen, tassen, uniformen.
- gebruiksvoorwerpen, zowel ambachtelijk als huishoudelijk.
- foto's, films, video's en glasnegatieven.
- onderwijsattributen.

- materialen en attributen m.b.t. de Tweede Wereldoorlog.
- materialen en attributen van het dorp Wapenveld.
- materialen en attributen m.b.t. het koningshuis.
- boeken.
- het pand Villa Jacoba
- bouwtekeningen (w.o. van Arend Dekker).

2.2.2. Kerncollectie.

Een wezenlijk element van de collectiebeschrijving is het vaststellen van de kerncollectie van het museum. De kerncollectie is dat deel van de verzameling dat gezichtsbepalend is voor het museum.

De kerncollectie wordt gevormd door de deelcollecties die onmisbaar of van groot belang zijn voor de realisering van de missie en doelstellingen en voor de positionering en profilering van het museum.

Bij het bepalen van de kerncollectie spelen museale doelstellingen en cultuurhistorische waarden een belangrijke rol. Alleen een grote cultuurhistorische waarde is niet voldoende om de kwalificatie kerncollectie te verkrijgen. De objecten en deelcollecties, die tot onze kerncollectie worden gerekend, passen in de doelstellingen van het museum, zoals het verbeelden van de lokale geschiedenis.

Tot de kerncollectie behoren de schilderijen en tekeningen van J. Kleintjes, H.Kleintjes-van Osselen, J.Langevoord.

Ook tot de kerncollectie behoort de kleding. Belangrijkste hierin is wel de verzameling mutsen. Daarnaast is er een grote collectie boven- en onderkleding (klepbroeken, borstrokken, e.d.), zoals die vroeger in Heerde e.o. werd gedragen, aangevuld met de vroeger gebruikte accessoires (tassen, schoenen, e.d.).

Verder de persoonlijke bezittingen van Jan van Riemsdijk, de Veluwe zanger en dichter.

Daarnaast het pand Villa Jacoba met een heuse notariskamer. Het huis uit 1883 is gebouwd als notariswoning annex kantoor.

2.2.3. Collectiehistorie.

Vanaf de oprichting van de vereniging in 1975 (800-jarig bestaan gemeente Heerde) is gestaag gewerkt aan de collectievorming. Werkers van het eerste uur hebben daaraan hun grote bijdrage geleverd.

De vereniging heeft over de duizend leden en juist deze leden en ook de inwoners van de gemeente Heerde, als sympathisanten van de HHV, hebben er voor gezorgd dat er een collectie is ontstaan, die het waard is goed te worden beheerd en geregistreerd om het voor het brede publiek toegankelijk te maken en om er over te publiceren. Gedurende 35 jaar is de collectie voortdurend aangevuld (van bestaande deelcollecties) en uitgebreid met nieuwe deelcollecties. Het overgrote deel van de collectie is zonder voorwaarden geschonken. Het museum beschikt over enkele belangrijke bruiklenen en een legaat.

Het verzamelbeleid is tamelijk passief, aangezien de vereniging afhankelijk is van aangeboden schenkingen.

2.2.4. Herkomst en eigendom.

Helderheid over eigendom en bevoegdheden van het museum ten aanzien van de collectie is van belang.

Een schenkingsovereenkomst met wederzijdse verplichtingen en rechten is absoluut nodig.

2.2.5. Cultuurhistorische waarde.

De cultuurhistorische waarde van de collectie vaststellen is een lastige opgave. Het is met name van belang om vast te stellen welke collectieonderdelen op regionaal en nationaal niveau werkelijk bijzonder zijn. De meest gebruikte indeling voor de culturele waarde is de categorisering die bekend is geworden door het Deltaplan voor Cultuurbehoud. In de planperiode zullen we met deskundigen overleg plegen. Aan de hand van de aldus verkregen informatie zullen we trachten een voor de Heerder Historische Vereniging relevant overzicht te krijgen.

2.3. Collectieregistratie, documentatie en onderzoek.

Een goede registratie en documentatie zijn de basis van een goed collectiebeheer en collectiebeleid. Het beleidsplan bevat een beschrijving van het geheel van activiteiten gericht op het toegankelijk maken van informatie over de museumvoorwerpen.

Door registratie en documentatie krijgen wij inzicht in de samenstelling en de kwaliteit van de collectie. Dit is ook nodig voor de optimale uitvoering van de taken, zoals conserveren en presenteren.

Allereerst wordt de totale collectie verdeeld in: kerncollectiestukken, expositiestukken en depotstukken. De twee laatstgenoemden zijn in deze de rekwisieten.

Na inventarisatie van de aantallen zal de registratie plaatsvinden, want juist deze registratie vormt de basis voor onderzoek naar de collectie.

De verwachting is dat er ongeveer drie jaar nodig is om alle stukken systematisch vast te leggen.

2.3.1. Registratie.

Het hoofddoel van de registratie is het systematisch vastleggen van elementaire gegevens over voorwerpen uit de museumcollectie, waardoor het beheer van de collectie en de juridische verantwoording inzichtelijk zijn.

Op dit moment is er een register van in- en uitgaande stukken. Daarnaast is er een schriftelijke registratie van 80-90% van de voorwerpen in depot en is er een historisch dossier van alle schenkingen, zoals geplaatst in het verenigingsblad vanaf de oprichting. Er worden bruikleenovereenkomsten gebruikt. De ingekomen bruiklenen en schenkingen worden daarnaast ook gepubliceerd in het tijdschrift Heerde Historisch, het verenigingsblad.

Van een aantal deelcollecties bestaan overzichtslijsten. De schilderijen zijn tot nu toe allen genummerd. Er is een start gemaakt met het nummeren van de kledingcollectie.

Gelders Erfgoed heeft in het voorjaar van 2008 een inventarisatie van de deelcollecties gemaakt.

Er is een ICT-advies opgesteld, waarin aangegeven is welke hardware en software aanwezig is en welke aangeschaft zal moeten worden. (w.o. het registratieprogramma Adlib museum).

Tot op heden is nog lang niet alle informatie ontsloten. De registratieachterstand zal binnen de genoemde periode worden weggewerkt volgens plan.

Daaraan gaat gewerkt worden in overleg met een museumconsulent van de Stichting Gelders Erfgoed.

2.3.2. Documentatie.

Een betrouwbare documentatie is nodig voor het bepalen van de cultuurhistorische waarde van de collectie. Daarnaast ondersteunt de documentatie andere museale activiteiten als presentatie, onderzoek en informatievoorziening. In voorkomende gevallen kan ook het publiek na overleg met een gastvrouw of gastheer toegang krijgen tot het informatiesysteem. De opzet van het documentatiesysteem zal voor een groot deel samen kunnen lopen met de opzet van de digitalisering van de collecties.

2.3.3. Onderzoek.

Het is de verantwoordelijkheid van het museum de collectie ook te gebruiken voor het verkrijgen van nieuwe kennis. Het museum kan zelf onderzoek verrichten, maar maakt hiervoor ook gebruik van derden. Onderzoek vergroot de kennis over de kwaliteit van de collectie en legt de basis voor tentoonstellingen en presentatie in het kwartaalblad en speciale uitgaven. Vele uitgaven zijn de afgelopen jaren al door het museum uitgegeven. Binnen de HHV zijn permanente werkgroepen.

Ook ad hoc werkgroepen houden zich bezig met onderzoek.

Voor onderzoek kunnen we eveneens gebruik maken van het gemeentelijk archief dat is ondergebracht in het streekarchief te Epe.

2.4 Behoud en beheer.

Een belangrijke museale taak is de materiële instandhouding van de collectie. Op dit moment zijn we bezig met klimaatcontrole. Als bijlage bij dit beleidsplan zullen de resultaten van de recente metingen worden toegevoegd. Aan de hand van de verkregen uitkomsten van de meting en de aanbevelingen van Gelders Erfgoed hierover, zullen adequate maatregelen moeten worden genomen ten aanzien van klimaatbeheersing. Daarnaast moeten we advies inwinnen op het gebied van lichtbeheersing voor zowel het depot als de tentoonstellingsruimten.

We zullen aan de hand van het scholingsaanbod van het Gelders Erfgoed de kennis van onze vrijwilligers/medewerkers verder optimaliseren. Na verkregen adviezen over bovenstaande zullen we een plan van aanpak en tijdsplanning maken om, rekeninghoudend met de financiële middelen een en ander zoveel mogelijk binnen de planperiode uit te voeren.

2.4.1. Passieve conservering

Passieve conservering is erop gericht om een zo optimaal mogelijke omgeving te scheppen voor het bewaren van voorwerpen. De zorg voor goede bewaaromstandigheden is de meest efficiënte manier om de collectie te behouden. Onderstaande factoren zijn hierbij van belang:

- *Het gebouw is eigendom van de gemeente Heerde, verkeert in goede staat en wordt goed onderhouden. Ten tijde van het schrijven van dit plan is men bezig de elektrische installatie te vernieuwen. Het pand is tegen brand en inbraak beveiligd en aangesloten bij een alarmcentrale.
- *De tentoonstellingsruimten zijn recentelijk geschilderd en voorzien van nieuwe vloerbedekking.
- *We zijn bezig met een onderzoek naar de klimatologische omstandigheden in alle ruimten. Aan de hand van de uitkomsten en adviezen zullen we eventueel aanpassingen doorvoeren.
- *We zullen via het Gelders Erfgoed adviezen inwinnen omtrent de verlichting en aan de hand daarvan eventuele tekortkomingen oplossen.
- *Bij meerdere exposities maken we gebruik van vitrines die afsluitbaar zijn. Verder kunnen we exposeren op een manier die goed past bij ons museum en onze collectie.
- *Alle objecten worden opgeborgen in ons depot op de zolderverdieping. Voor zover nodig zijn objecten ingepakt of ondergedekt. Kleding is opgeborgen in speciaal daarvoor bestemde dozen en zuurvrij papier. Alle objecten worden met enige regelmaat gecontroleerd.

2.4.2 Actieve conservering.

Actieve conservering is het geheel aan handelingen dat er op is gericht de toestand van het voorwerp zelf te consolideren, geconstateerd verval tegen te gaan of verwacht verval te voorkomen. De voorwerpen die hiervoor in aanmerking komen, worden regelmatig aan een visuele controle onderworpen.

2.4.3 Restauratie

In voorkomende gevallen wordt restauratie toegepast. We laten ons hierbij informeren en eventueel assisteren door gekwalificeerde deskundigen.

2.5. Collectievorming.

De collectie van de HHV is voor 90 – 95% eigendom. De objecten zijn in de loop der jaren verzameld en bestaan grotendeels uit schenkingen van inwoners of oud-inwoners van onze gemeente. Hoewel in de eerste jaren na de oprichting ook objecten werden ingenomen die niet direct met onze lokale geschiedenis te maken hebben, is het beleid nu wel volledig hierop gericht. Het verzamelbeleid is volledig gericht op versterking van de kerncollectie. Omdat onze financiële positie het niet toelaat, zal uitbreiding alleen geschieden in de vorm van schenkingen of legaten. Bij met name schoonmaak en reorganisatie in ons depot zullen we overwegen of bepaalde objecten die niet passen binnen het verzamelbeleid kunnen worden afgestoten. Hierbij dient zorgvuldig te worden omgegaan met de manier van verkrijging in het verleden. Zoals eerder gezegd: passief verzamelen.